

izoliranosti staroslovanski arhaizem, izveden iz osnove *golēmъ* »velik«, sbh. *gòlem* poleg *gòlijeman*, bolg. *golēm*, *goljám* »velik«, češko *holemý*, polj. *golemy*, adv. *zgo-lemo* »mnogo«, rus. *goljama*, »več, zelo«. V slovenščini ta izolirana slovanska beseda z redkim sufiksom doslej ni bila izpričana; *golmeš* bi lahko primerjali s staropoljskim *golemszy* »večji«, torej gre za stari komparativ, ki je tudi sintaktično zanimiv s svojo arhaično elativno funkcijo.

F. B.

BLEGAŠ ALI BLEGOŠ?

Pri pisateljih in zemljepiscih zasledimo doslej obe obliki. Ko je pred leti prof. F. Planina pripravljaval zemljevid Julijskih Alp, me je vprašal, kaj menim o tej nedosledni pisavi. Dejal sem mu, da bi knjižno moralo biti le Blegoš. Ljudstvo zaradi posttoničnega akanja izgovarja sicer a v končnem zlogu, toda če bi se ravnali po izgovoru, bi morali pisati Bligaš, ker je poljanski narečni izgovor Blīegaš, knjižno nam to da Blēgoš (prim. *līetas* — *lētos*). Vprašal sem za svet še prof. dr. M. Rupla in ta se je docela strinjal. Prof. Planina je to upošteval in v zemljevidu Jul. Alp (1952) označil goro za *Blegoš*, v potopisu »Blegoš in kraji pod njim« (Loški razgledi III) pa je še posebej opozoril na pravilno pisavo imen, ki imajo pred- ali posttonično akanje.

Pisatelj dr. I. Tavčar piše skoraj dosledno Blegoš. Prof. dr. M. Boršnikova pa meni, da je Tavčarjeva pisava Blegoš le narečni izgovor, ker se nepoudarjeni a sliši kakor o; zato v komentarju TZD piše dosledno *Blegaš*. Jaz vsaj v bližnji okolici Blegoša nisem občutil nianse na o, ker je ravno tu akanje zelo izrazito.

Zelim, da dokončno razsodijo o pisavi imena poljanskega očaka naši pravopisci.

Janez Dolenc

Ker se *Blegoš* nemško imenuje *Fleherskofel*, je verjetna domneva germanistov (Lessiak, Kranzmayer), da je slovensko ime izvedeno iz nemškega. V tem primeru je *Blegoš* tvorjeno enako kakor *Mengeš* iz *Megingôzespurch*, zapisano 1154 *Meingosburg*, 1226 *Mengozesfurc* (M. Kos, STL) in je slovenska oblika regularen refleksa za nemško genitivno ime. Torej bi bila pri imenu *Blegoš* knjižno eventualno upravičena pisava z -e- za indiferentni polglasnik, ki se je v narečju prilagodil velarni okolici, gotovo pa ne z -a-. Vendar je treba razlage osamljenih imen sprejemati z rezervo. Ne smemo pozabiti, da navaja Blaznik (Kolonizacija) tudi ledinska imena *Blegoš* (str. 38) in celo pomanjševalnico *Blegošc* (str. 95).

F. B.

ŠE O RODBINSKEM IMENU TAVČAR

Izvajanje Dušana Ludvika o nastanku rodb. imena Tavčar v lanskem JiS str. 27 iz prvotno nemškega ledinskega imena (soriško: d'als), ki je dalo slovenske oblike *Davča* in *Avče*, potrjuje tudi ledinsko ime *Tavč*. Danes sicer ni več v rabi in se ga tudi stari ljudje ne spominjajo, vendar je vpisano (*Tavzh*) v posestnem listu iz 18. stol. posestnika Štefana Tavčarja v Četeni ravni 2, v javorski županiji škofjeloškega gospostva. Štefanov brat Urban je bil po ugotovitvah Branka Berčiča (Loški razgledi I) praded pisatelja Ivana Tavčarja. Tavčarjev rod v Četeni ravni je izumrl okrog l. 1880 in k hiši je prišel od sosednega posestva »pri *Davčenu*« priimek Dolenc. Tudi ime *Davčen* ima vsekakor korenine v omenjeni izhodiščni obliki.

Janez Dolenc

Priimek *Tavčar* je zelo verjetno z nemškim posredovanjem izveden iz krajevne imena *Davče*. To lahko pritrdimo Blazniku in Ludviku. Ledinsko ime *Tavzh*, ki ga navajate po neki listini iz XVIII. stoletja, bo skoraj gotovo v neki zvezi s hišnim imenom *pri Davčenu*. Vprašanje pa je, če je *Davčen* res slovensko stanovniško ime *Davčan* k *Davča*.

Če bi bilo *Tavzh* iz nemškega d'als, je nerazumljivo, zakaj so Slovenci prevzeli iz nemščine enkrat *Davča* (in *Davčan*) in drugič *Tavčar*. Začetni germanski d- se je tudi v nemškem sorškem govoru izgovarjal kot t- (Lessiak- Kranzmayer, Mda. von Zarz 120), začetni prednemški d- pa pišejo loške listine že od najstarejših časov največkrat s t-, deloma pa tudi z d- (idem str. 31 d.); vse bi govorilo za to, da je *Dauza* samo grafična substitucija za slovenski izgovor, ne pa avtohtono nemško ime. Prav tako pozen zapis in *der Allss* za *Davče* je samo enkrat.

F. B.